# BERGOZOMIUM
## MARCHIONATVS,
# HOOCHSTRATANUS
## COMITATVS,
# Et Baronatus Breda, & Regio,
## vulgo Ryen dicta.

*Nominis ratio.*

BERGA, quam & *Bergozomium* vocant antiqua dynastia seu Baronatus est, sed Marchionatus postea dignitate ab Carolo V, Imperatore ornata anno salutis 1533; sita est in colle ad fluviolum Zomam unde & ad differentiam cognominum tum hic tum alibi locorum (veluti *Berga in Henegow* & *Bergen in Norwegen*) teutonice dicitur *Bergen op Zoom*. Opidum in extremis Brabantiæ ad occasum finibus positum, mari ita propinquum est, ut non immerito dici possit maritimum. Portu insuper nobile, Antwerpia terrestri quidem itinere sex iisque prægandibus, Middelburgo vero Zelandiæ via maritima octo circiter leucis abjunctum est, oppidum hodie non contemnendum. Sed longe olim celebrius, cum ejus nundinæ variis privilegiis insignitæ negotiatoribus quãplurimis ceu Hispanis, Gallis, Anglis & Scotis frequentarentur. Cui felicitati postea obfuit Antwerpiæ majestas, cujus fulgor lumen omne illi præstrinxit, uti sol stellarum. Flandriam a Meridie habet; Hollandiam a Septentrione; Zelandiam vero ad Occidentem. Unde facile colligitur, quantum ejus sit in bello, quod Hispanum & nos inter geritur momentum; nostrarum enim cum sit partium non solum securitatem affert Hollandorum & Zelandorum commerciis, verum etiam militum nostrorum excursionibus Brabantiam longe lateque aperit. Quod si adversarum esset partium eadem commercia & Hollandorum in Zelandiam, & Zelandorum in Hollandiam navigationes quam maxime infestaret, utpote media inter hanc & illam posita. Finitis induciis Archidux Isabella, exercitus duce Ambrosio Spinola ante aliquot victoriis partis claro, ejusdem urbis obsidionem aggressa est anno 1622, Iulii 18, captaque primum a Ludovico de Velasco Equitum magistro Steenberga, castra propius ad urbem admovit. Nostri dum tueri sua sagatunt; civitatem, advocato e castris Mauritianis ac vicinis Zelandiæ locis milite, muniunt commeatu, omnique apparatu bellico instruunt. Pugnatum acriter. Hispanus dum desperationem in consilium adhibet, munitionesque suburbanas velut furibundus oppugnat, frustra est, ac desideratis quamplurimis suorum ne pedem quidẽ toto obsidionis tempore promovit; nostris, quam primum occupaverant stationem, pertinaciter fortiterque defendentibus. Tandem cum nihil a suis promoveri cerneret Spinola jamque in procinctu cum numeroso exercitu copiisque Mansfeldii & Christiani Brunsuicensis adesse Mauritium, audiret castra movit Antwerpiamq; repetiit tertio Octobris die, qui dies pariter duarum & Leidæ ac Bergarum liberatarum fama gloriaque illustris apud Fœderatos Hollandię populos habetur. Proximo deinde anno 1628 mense Iunio operi se accinxere Ordines Hollandię cœptaque exstrui Castella tria. Primum *Mourmont* dictum, in gratiam Domini *de Mourmont*, ad hanc ipsam rem a Zelandiæ Ordinibus delegati: Alterum *Pinsen* in memoriam Pinsii Gubernatoris, ob egregiam inibi ab illo prẽstitam operam: Tertiũ *de Rover*, de nomine Consulis Dordraceni Roverii ab Hollandiæ Ordinibus ad hanc curam quoque missi.

*Belli in Bergozomium apparatus.*

*Tria Castella Mourmöt, Pinsen & Rover.*

Ipsa quoque Steenberga qua misere ob furorem belli attrita, novo iterum vallo propugnaculisque munita fuit, ut jam diutinam fortassis obsidionem ferre possit. Distat hæc a Tola urbe virgis Geometricis 2544. Breda 8421. Adjacet illi ad ripam Castellum validum quinque propugnaculis formidabile. Fuit olim oppidũ valde potens mirabili prorsus & famoso portu insigne. Paret Principi Arausino.

Non procul Steenberga visitur quod vulgo *Princeland* indigitant, ubi insignis tractus visitur cum nonnullis amœnis pagis non ita pridem stipatus tanquam noviter inventus. Anno 1631, undecimo Septembris die Comes Ioannes de Nassaw cum Principe Barbançon magnis cũ copiis omni militari opere instructis veluti pontonibus aliisque scaphis per canalem qui dicitur *Saftinger-gat* Romerswaliam prætervectus in hunc districtum venit & cum Hollandiæ navium bello destinatarum Ordinibus conflixit. Sed nebula surgente crassissima adversarum partium pontones & scaphę ab Hollandis profligatę fuerunt captis 4000 millium militibus cum omnibus pontonibus & navibus, apparatu & commeatu; Comite Ioanne Nassovio & predicto principe Barbançon aliisq; paucis in hoc districtu *'t Prince-land* vulgo se salvantibus.

*Princeland.*

*Sevenberga* sita est ad eundem Mervam & Gertrudoberga & Breda æquali trium leucarum intervallo abjuncta. Oppidum satis lautum quodque olim in ditione Illustris viri Cornelii de Bergis, quo defuncto, delatum est ad Illustrissimum Comitem Arembergium. Hodie neutralitati addicta non parum utrinque infestatur.

*Sevenberga*

*Breda* sita est ad fluviolum Mercam Hoogstrata qui-

*Breda.*



GOTTFRIED WILHELM LEIBNIZ BIBLIOTHEK
NIEDERSÄCHSISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Signatur: CIM 7 8111:2, [20] - -
PUBLIC DOMAIN